

Jiří Voves – Odnepaměti

Galerie U Bílého jednorozce v Klatovech, 24. 5. – 28. 6. 2015

Jiří Voves (*1945) ve vlídném ústraní kreslí, maluje, vrývá své znaky a kódy do materiálu tvárného i odolného. Jeho introvertní, kontemplativní nazírání světa k nám promlouvá uměleckou řečí jemných doteků a zásahů. Ve své tvorbě ukládá a následně odkrývá vrstvy, přičemž zviditelňuje pomyslný prostor paměti. Tím zpřítomňuje rozměr lidského myšlení, který je nesmírně křehký, ale zároveň představuje základ, na kterém je stavěna sama lidská civilizace. Autor nachází mocnou inspiraci v přírodě, v nekonečnosti noční oblohy, v rozvětvených stromech a v tekoucím pohybu hejn havranů. Abstrahuje své konkrétní vjemy do rytmických struktur a vzorců, ve kterých je každý proškrábnutý, vyrytý či namalovaný znak součástí dynamického celku.

Autorova výstava v Galerii U Bílého jednorozce představuje ohlédnutí za několika zásadními polohami jeho díla od osmdesátých let dvacátého století. Nejstarší vystavené práce vyjadřují především pocit stísněnosti ze života v totalitou poznamenané společnosti. Vidíme v nich existenciální symboliku opuštěnosti, mlčení, zranitelnosti a uzavřenosti. V této souvislosti má motiv okna příznačný význam jakéhosi „duševního průhledu“. Stůl či židle jakožto „rekvizity“ důvěrného prostředí domova zde promlouvají ve stejném duchu o lidské přítomnosti a nepřítomnosti. Cykly „Zprávy“ a „Partitury“ rozkládají čitelnou písemnou a hudební řeč do podoby znakových záznamů. Stejně jako autorovy komorní mramorové sochy se záhadnými nápisy zkoumají tyto cykly princip paměti, jež udržuje kulturní a mravní souvislost se vším co neúprosným tokem času jinak nenávratně uplývá. Cyklus „Stíny temnot“ nás vede na práh mezi sférou smrtelného bytí a sférou toho, co ho myšlenkově přesahuje. V cyklu „Havrani“ pohyb jednotlivých ptáků početného hejna splývá do poeticky kinetické hmoty; Vovsova jemná melancholie zde nachází svého symbolického nositele, který se podle legend pohybuje mezi živými a mrtvými jako „věčná přítomnost odjinud“. Cyklus „Potopy“ pojímá vztah člověka k přírodním silám, které nás rodí, živí pak rozpouštějí zpět do nekončícího kruhu života a smrti. U Vovse je tímto tématem myšlený především příběh „očistné apokalypsy“ potopy biblické.

Ve svém díle Jiří Voves rozkrývá nejhlubší vrstvy a souvislosti, uznává přitom jejich neodcizitelnou záhadnost. Jeho zásadním tvůrčím rysem je jakýsi „pokojný neklid“, představující nejen portrét podstaty bytí, ale především způsob, jak k ní teprve proniknout.

Richard Drury